

MTÜ ARENDUSKODA

**MTÜ ARENDUSKODA UURING
UUE PERIOOD 2023-2027 KITSASKOHTADEST
KOKKUVÕTE**

KOOSTAJA:
MTÜ ARENDUSKODA
PROJEKTIJUHT TIINA RAUDLA

TAPA 2022

SISSEJUHATUS

MTÜ Arenduskoda algatas 2022.aasta märtsis strateegiaprotsessi, mille tulemusel valmib MTÜ Arenduskoda LEADER strateegia perioodiks 2023-2027. Strateegiaprotsessi üheks osaks on erinevate sihtgruppide kaasamine ja nendele sisendi saamine strateegiasse.

Kaasamise meetodiks valisime küsitluse läbiviimise probleemidest erinevates valdkondades. Küsitlusi viidi läbi perioodil juuni-september 2022. Küsitluses said osaleda kõik MTÜ Arenduskoda poolt sellel perioodil korraldatud üritustel/õppereisidel osalejad. Kokku said anda sisendi üle 100 isiku. Valdkonnad on valitud sellised, millega uuel perioodil MTÜ Arenduskoda tegelema hakkab. Küsitluse tulemusel saadud materjal on konkreetseks sisendiks töörühmade töösse (TÖÖRÜHM ETTEVÕTLUS; TÖÖRÜHM KOGUKONDADE ARENDAMINE; TÖÖRÜHM KESKKOND; TÖÖRÜHM KOOSTÖÖ). Antud materjali kogumise eesmärgiks ei olnud järeluste tegemine, vaid tegemist on konkreetse sisendiga töörühmade töösse. Esitatud materjalides on toodud probleemid ilma kordusteta.

KÜSITLUSE ANKEET

MTÜ ARENDUSKODA STRATEEGIA 2023 - 2027

KÜSITLUS

1. ETTEVÕTLUSE ARENDAMINE EELKÕIGE UUTE TASUVATE TÖÖKOHTADE VÕI INNOVAATILISTE LAHENDUSTE KAUDU

Tuua välja põhilised probleemid (maksimaalselt 5 ja täislaused).

- Probleem 1

- Probleem 2
- Probleem 3
- Probleem 4
- Probleem 5

2. KOHALIKE KOGUKONDADE, ELANIKE NING NOORTE TULEVIKULIIDRITE VÕIMESTAMINE

Tuua välja põhilised probleemid (maksimaalselt 5 ja täislaused).

- Probleem 1
- Probleem 2
- Probleem 3
- Probleem 4
- Probleem 5

3. TEENUSTE KÄTTESAADAVUSE PARANDAMINE, SEALHULGAS KOGUKONNATEENUSE ARENDAMISE KAUDU

Tuua välja põhilised probleemid (maksimaalselt 5 ja täislaused)

- Probleem 1
- Probleem 2
- Probleem 3
- Probleem 4
- Probleem 5

4. KESKKONNA- JA KLIIMASÕBRALIKKUST, SEALHULGAS BIO- JA RINGMAJANDUST PROPAGEERIVATE LAHENDUSTE VÄLJATÖÖTAMINE JA RAKENDAMINE

Tuua välja põhilised probleemid (maksimaalselt 5 ja täislaused)

- Probleem 1
- Probleem 2
- Probleem 3
- Probleem 4
- Probleem 5

5. MAAELU POSITIIVSE KUVANDI SÄILITAMINE JA ARUKATE KÜLADE EDENDAMINE

Tuua välja põhilised probleemid (maksimaalselt 5 ja täislaused)

- Probleem 1
- Probleem 2
- Probleem 3
- Probleem 4
- Probleem 5

TÄNUD VASTAMAST!!!

KÜSITLUSANKEETIDE KOKKUVÕTE

Probleemide sisend „TÖÖRÜHM ETTEVÕTLUS“

PROBLEEMID (ETTEVÕTLUSE ARENDAMINE EELKÕIGE UUTE TASUVATE TÖÖKOHTADE VÕI INNOVATIIVSETE LAHENDUSTE KAUDU)
<ul style="list-style-type: none">- Aidata olemasolevatel ettevõtetel ellu jääda ja areneda- Ettevõtetele vajalike vahendite/seadmete muretsemisele öla alla panemine- Ühe töökoha loomine on väga kallid- Ruumide puudus- Talendi puudus- Kõrged energia allikate hinnad- Turgude heitlikkus- Tööst huvitatud inimeste puudus- Vananev ühiskond- Investeerimise võimetus- Segane poliitiline olukord- Vilets tulevikuvaade- Tööjõu puudus – leida uus lahendus nutilahenduse näol – tööjõu koolitusprogramm- Paljud teenused vajavad kohandamist vastavalt uutele oludele- Vajalik on mõtteviisi muutus- Vajalike ressursside hindade oluline kasv- Ettevõtja ei saa palgata inimest, kuna näiteks turismisektor on ebastabiilne- Puuduvad või vajavad täiustamist innovaatilised lahendused- Puudub info või teadmised, milline innovatiivne lahendus sobib konkreetsele ettevõttele.- Väikesel ettevõttel puuduvad rahalised vahendid, et oma töötajad koolitada (mitmekesisus nagu „Hunt Kriimsilm“)

- kokku viia innovaatorid ja kohalikud ettevõtted. Toote- ja teadusarendus seminar.
- Ei teata kohalikke ettevõtjaid
- Lahemaa piirangud on ettevõtjatele närvesöövad, töömahukad
- Seadustes ei ole erandeid maapiirkonnale
- Tegelikke innovaatilisi ideid on vähevõitu, uusi arendusideid on vähevõitu
- Tasuvaid töökohti on vähe – enamus on ise ettevõtjad, ise teenivad, palka maksavad dividendides
- Ettevõtjate ühisprojekte peaaegu ei ole – on mingi tuumik piirkonnas, kes on aktiivne neid võiks rohkem olla
- Paljud ettevõtted tegutsevad „omas mullis“ – argimuresid on nii palju, et tootearendust ei toimu
- Käsitööde ja rahvariiete tegemine on olnud senini madalalt tasustatud. Õiget hinda on raske küsida, siis ei müü üldse midagi
- Töökohta on raske tekitada. Tekivad ajutised lühiajalised, tellijatele suunatud tööpakkumised.
- Kaasaegsete korteri- ja büroopindade puudus, inkubatsioonikeskuste puudus.
- Kaasaegsete tootmispindade kättesaadavus.
- Piirkonna kehv maine noorte hulgas.
- Äri alustamise sisend rahaliselt kõrge ja „sööb ära“ alustava ettevõtja likviidsuse
- Külades on vähe noori ning paljudel vanematel puudub tahe, teadmised, oskused ettevõtlusega tegelemiseks.
- Külades on vähe ettevõtlikke inimesi või puudub raha, julgus, oskused väikeettevõtete loomiseks
- Puuduvad teadmised innovaatiliste lahenduste kohta
- Suurte investeeringute korral võib tekkida probleeme omafinantseeringuga
- Sobivate ja jõukohaste innovaatiliste lahenduste välja selgitamine.
- Projekti rahastamine peab lõppema kasutusloaga (ehitus kallis, omafinantseering liiga suur)
- Kiire interneti puudus (liitumine kallis, eriti hajaasustusega piirkondades)

Probleemide sisend „TÖÖRÜHM KOGUKONDADE ARENDAMINE“

PROBLEEMID
(KOHALIKE KOGUKONDADE, ELANIKE NING NOORTE TULEVIKULIIDRITE VÕIMESTAMINE)
<ul style="list-style-type: none"> - Kogukondade ühisprojektide toetamine, kuhu on kaasatud erinevad vanusrühmad, erinevad elualad - Elanikud ja kogukonnad on passiivsed - Vähened oskused, teadmised - Talendi puudus - Võtmeisikute koormus ja väsimus - Maapiirkonnas on ainult üksikud noored, nendel omad tegemised või on tegevusetud, vähene huvi töö ja arenemise vastu - Kogukonnad on maal vananenud - Lagunevad ja mahajäetud hooned - Noorte vähene kaasatus

- Kogukondade vaheline koostöö vähene
- Oma mugavustsoonist väljatulemine/väljatoomine
- Noorte vähene kaasatus
- Paljudes kogukondades ei leita probleemidele koos lahendusi
- Rahastatakse keskkonnateemalis ekskursioone, miks mitte kogukondadesse tehtavaid ekskursioone
- Info aktiivsetest noortest ei jõua koolist kogukonda
- Vähe ettevõtlikke noori
- Võimekate sädeinimeste puudus, ka noorte seas
- Võiks mõelda ja lahendada MTÜ-de eestvedajate tasustamist, sellest on ka varem räägitud.
- Nooremate hulgas oleks motivatsiooni tekitaja, et tekiks neil tahtmine teha. Praegu toimub see sunniviisiliselt.
- Noored ei talu kriitikat, soovitakse pidevat edukuse ja edu tunnet
- Noori ei ole kasvatatud ettevõtlikeks ja liidriteks
- Võimuladvik ja juhtiv põlvkond ei anna tegutsemisruumi
- Õpilaste vähene kaasatus, haridusasutustel ei ole eesmärgiks liidriomaduste arendamine.
- Noortele töötubade, laagrite korraldamine, kus kaasata ja suunata tegevustesse
- Küladesse on jäänud vähe paikseid noori, kes tahaksid ja oskaksid panustada kogukonna elu edendamisse. Käiakse kodukülalt kaugemal tööl, pole aega ega jaksu tegeleda kogukonna ettevõtmistega. Pole infot ega ka koolitusi aktiivsetele, kes tahaksid külas tegutsema hakata.
- Võtmeteguriks tugeva valdkonna koostöövõrgustike vajadus, nende puudumine on suur probleem
- Noortele ootuspäraste tegevuste/projektide vähesus
- Noorte vähene informeeritus arenguvõimalustest
- Tugitegevused noortele varases eas puuduvad või on neid vähe
- Noorte arendamise/toetamise tugisüsteem ja projektidega toetamine on puudulik või puudub sootuks.
- Puuduvad erinevad liidrikoolitused maapiirkonnas
- Koolitused on liiga kallid, noortel pole raha
- Jaanitulede ja kirjandusklubide raames puudu liidrite tunnustus (eeskuju), piirkonna ettevõtjate edulood või midagi taolist
- Noortele alustava idufirma ettevõtluse abi, toetused – koostöö, finantsabi, nõustamine – nende välja toomine kogukonna sündmustel jne

Probleemide sisend „TÖÖRÜHM KOGUKONDADE ARENDAMINE“

PROBLEEMID (TEENUSTE KÄTTESAADAVUSE PARANDAMINE, SH KOGUKONNATEENUSE ARENDAMISE KAUDU)
<ul style="list-style-type: none"> - Vaba aja veetmise võimaluste arendamine, olemasolevate toetamine - Ebarahuldav ühistransport - Talendi puudus - Võõrkapitali suur vajadus ja kasvav hind

- Ostetavate sisendite suur hinnakasv
- Teenuste kättesaadavus on piiratud, üha vähemaks jääb inimesi, kellele teenust anda
- Omavalitsustel on väike eelarve
- Halb mobiili- ja internetilevi („viimase miili“ projekt)
- Üksildased vanainimesed vajavad seltsilist või abilist, näiteks kord nädalas
- Mobiilne lapsehoid ehk kiirreageeriv lapsehoid (kogukonna siseselt).
- Kogukonnad on passiivsed
- Teenuseid ei ole võimalik keskustesse tarbima minna, kuna ei ole transporti (idee: näiteks toidupaki nutikapid/multifunktsionaalne sinna saab panna ka raamatuid ja muid tellitud kaupu)
- Eeldab kogukonna mõtteviisi muutumist ja valmisolekut oma ressursse panustada
- Lastehoidude puudus
- Kõik pehmed projektid ei peaks olema koostööprojektid
- Ei ole piisavalt eestvedajad. Tegijate suurem kajastamine, et kaasata uusi
- Palju kogukonnateenuseid pakutakse vabatahtlikuna
- Vähe aktiivseid kogukondi, kes ühiselt mõtleks ühiste kogukonnateenuste peale
- Oma mätta otsas istumine vähene koostööhuvi
- Leida ja motiveerida teotahtelisi eestvedajaid (nooremaid), toetuste kättesaadavuse parandamine (toetuse piirmäära tõstmine, väiksemate summade jagamine investeringu meetmetest, pehmed + investeeringud koos lubatud)
- Kogukonnad on liiga väikesed ja killustunud
- Jagamismajanduse arendamine, iga kogukonnaliikme oskuste ja teadmiste märkamine
- Kogukonnakoolituste rakendamine
- Turundus on puudulik
- Iga väike ettevõtte tegutseb üksi, kogu teenust tehes algusest lõpuni, vahel oleks mõistlik jagada osadeks.
- Pole infot kohalike teenuste kohta ja seda nii külasiseselt kui ka piirkonniti.
- Arengut pärsib maal kiire internetiühenduse puudumine, ka kohatine kehv mobiiliside.
- Viidamajandus on kehv külades
- Vajadus muuta seniseid teenuseid ja turundust, sh leida selleks vahendeid
- Kogukonnateenuste arendamisel võtmeraskus personali leidmine koha pealt
- Vähe ettevõtlikke inimesi maal
- Koostöö (võrgustiku loomine) projekti rahastus kergem
- Turundustegevused on kallid – ettevõtetal maal puudub selleks ressurs

Probleemide sisend „TÖÖRÜHM KESKKOND“

PROBLEEMID
(KESKKONNA- JA KLIIMASÕBRALIKKUST, SH BIO- JA RINGMAJANDUST PROPAGEERIVAD LAHENDUSED)

- Vee säästmine – selleks arendada/propageerida kuivkäimlaid ja nende kasutamist.
- Riidekonteinerid asulatesse, taaskasutusse andmine, taastootmisprojektid
- Rohkem kasutatud rõivaid ringlusse, ümberõmblemine võimalikuks
- Talendi puudus
- Keerukus päikeseenergia arendamisel
- Lahendused on poolikud, materiaalselt kulukad, aega nõudvad
- Vähene huvi inimestel
- Prügi sorteerimine – toetada eramajapidamisi maapiirkondades erinevate konteinerite soetamisel
- Puudub motivatsioon “suureks” saada, väiksus ja ühekülgsus ei taga ellujäämist
- Hooned ei ole energiasäästlikud, ettevõtjatel pole toetusmeetmeid
- Taastuenergia võimaluste loomine on kallis
- Taastootmine ei ole väärtustatud
- Info positiivsetest näidetest ei ole avalikult nähtav
- Seni on aktiivsed tegijad olnud vaid säästva turismi ettevõtjad. Ka teised võiksid aktiivselt kaasa teha ja mõelda uute ideede valguses. IDEE: 1 uus koostööprojekt võiks olla 100% suunatud keskkonna teemadele ning piirkonna KOV-id võiksid siin olla ka aktiivseteks partneriteks
- Vähe uusi ideid
- Olemasolevatel kangastelgedel töö korraldamine (teljed vajavad remonti, ei ole kudemise huvi, ei ole eestvedajaid, ei ole toetusi), et lahendada tööstuslike tekstiilide (jätmete) ja koduste tekstiilijätmete ümbertöötlemise võimalikkus
- Kaardistamata on taaskasutamist võimaldavad jäätmed/tooraine
- Seadusandlusest tulenevad piirangud
- Ettevõtjate ja inimeste vähene teadlikkus
- Teadlikkuse tõstmine läbi koolituste
- Peaks tegema koostööd teadlikkuse tõstmisel
- Külades pole oma jäätmete kogumispunkte, kuhu saaks ära viia liigiti ja oleks tagatud vaid kohalike ligipääs
- Rohkem on vaja infot bio- ja ringmajanduse võimaluste kohta
- Tehnoloogilised lahendused on kallid/investeeringud suured
- Nõuab oskustööjõudu võtmeasukohtadele (raske ja kallis leida)
- Vajalik koostöö valdkonnas
- Sellised lahendused muudavad teenused/tooted kallimaks
- Taaskasutust, kestlikkust soodustavad projektid peavad olema eelistatud
- Toetada projektidega seda, mis aitab kulude kokkuhoidu

Probleemide sisend „TÖÖRÜHM KOOSTÖÖ“; „TÖÖRÜHM ETTEVÕTLUS“; „TÖÖRÜHM KOGUKONDADE ARENDAMINE“

PROBLEEMID

1. (MAAELU POSITIIVSE KUVANDI SÄILITAMINE JA ARUKATE KÜLADE EDENDAMINE)

- Peame säilitama piirkondade senised teenused, võimalused ja neid täiustama, arendama
- Seltsid on ühe juhi põhised, juhatused ei tööta kaasa, on passiivsed

- Tunnustamine, edulugude info, rohkem külalugusid
- Talendi puudus
- Koostöövõrgustiku vältimatu vajadus
- Omafinantseeringute leidmise keerukus
- Inimesed kaovad maalt
- Tegusate inimeste vananemine
- „Mis nüüd mina“ positsioon
- Investeeringuid vähe
- Töökohtade puudus
- Edulugude laiapõhjalisem kajastamine, näiteks avatud talude päeva raames
- Kodukontor võimaldab linnast maale elama tulla, kuid see ei tähenda elustiili olulist muutumist (tootmine/teenus maal)
- Kogukondade vähene koostöö
- Edukad kogukonnad ei paista silma/vähe nähtavad
- Kajastada rohkem positiivseid näiteid
- Puudub piirkondlik kokkulepe, kuidas oma kuvandit esitada
- Puuduvad piirkonna turunduslikud materjalid – ideaalis kui igas piirkonna kogukonnas on olemas oma lool põhinev video (vana mure)
- Koha lugusid ei ole eksponeeritud – vaja piirkonnaüleselt koguda kohalugusid (sisukaid ja samas naljakaid) ning teha teavitustahvlid. Üleüldse on piirkonna viidastatus täiesti puudulik
- Mingit ägedat ideed on vaja, et mõelda piirkonda välja võimalikult odavad rohelised lahendused
- Passiivsus, oodatakse teiste poolt tegemist – korraldada rohkem üritusi, tegevusi
- Kõikide tegevuste vajadus on lisatoetused. Praegu suurte hindade tõusuga, on vaja ka toetusmäärade tõstmist.
- „KOV“-il puudub uute elanike mentorlus
- Toetusmeetmete valik, nt erateed, vee- ja kanalisatsioonisüsteemide toetusteks
- Kohaliku tähtsusega ürituste vähene meediakajastus
- „KOV“ vähene huvi panustada ja toetada
- Kogukondade vähene finantsvõimekus projekte kaasrahastada.
- Külade arendamine elanike endi poolt on jäänud teadmiste, võimaluste puudumise taha
- KOV-id ei ole suunanud ega teadvustanud vajalikul määral oma külade ettevõtlikke inimesi
- Õppima läinud noored ei tule maale tagasi. Kiire internet ja mobiilside (stabiilne) puuduvad, viimase miili projektist jäävad külade kaugemad talud välja.
- Arukate külade liikumise kohta teatakse vähe, neid ei tutvustata laiemalt ega kaasata
- Maaettevõtluse (tooted, teenused) on vähenemas, osa ettevõtteid lõpetab tegevuse
- Ühiste prioriteetide ja lahenduste leidmine raske
- Aruka küla lahendused vajavad investeeringuid, neid raske saada, sh omafinantseering suur

- Muutunud oludes (sõda, pandeemia, elukalliduse tõus, ostujõu langus), vajadus leida uusi lahendusi kõiges – turud, teenused/tooted, turundus, töjõud)
- Piirkondlikult külade esiletoomine – kodulehed, teabetahvlid, flaierid, viidad
- Külades vaatamisväärsuste tähistamine
- Vanade hoonete renoveerimine
- Kohalike tootjate koostöö soodustamine
- Kogukonna sündmuste toetamine